

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz o zmianie
ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie
(druk nr 773)

W dniu 30 lipca 2004 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o rachunkowości oraz o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie. Celem niniejszej ustawy jest uwzględnienie w polskim porządku prawnym postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. nr 1606/2002/WE w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, dokonanie zmian w zakresie rachunkowości zakładów ubezpieczeń, a także wprowadzenie odpowiedzialności karnej za usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych bez wymaganych uprawnień lub obowiązkowego ubezpieczenia.

Omawiana ustawa umożliwi emitentom papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu lub do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (zwanego dalej "EOG") i emitentom papierów wartościowych ubiegających się o ich dopuszczenie do publicznego obrotu lub do obrotu w jednym z rynków regulowanych krajów EOG, sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (zwanymi dalej "MSR"). Możliwość taką zyskują także jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe zgodnie z MSR.

W myśl dodawanych do ustawy o rachunkowości przepisów, skonsolidowane sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu oraz banków sporządzane będą musiały być zgodnie z MSR. Prawo sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych zgodnie z MSR będą mieli natomiast emitenci papierów wartościowych ubiegający się o ich dopuszczenie do publicznego obrotu lub obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów EOG. Podobnie, zgodnie z tymi Standardami,

będzie mogło być sporządzane skonsolidowane sprawozdanie finansowe jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca wyższego szczebla sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR.

Ustawodawca odroczył do 2007 r. obowiązek stosowania MSR przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych przez emitentów wyłącznie dłużnych papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu lub do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów EOG i jednocześnie umożliwił stosowanie MSR przez te jednostki od 2005 r.

Powyższe zmiany mają na celu zapewnienie porównywalności danych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych sporządzanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub ubiegających się o dopuszczenie do publicznego obrotu lub do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów EOG, a także sprawozdaniach jednostek sektora bankowego.

Opiniowana ustawa dostosowuje ustawę o rachunkowości do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej oraz dyrektywy Rady Unii Europejskiej z dnia 19 grudnia 1991 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń oraz ujednoczenia sposobu prezentacji danych zawartych w sprawozdaniu. Zmiany polegają w szczególności na ujednoczeniu przepisów i pojęć występujących w tych ustawach, uregulowaniu sposobu prezentacji regresów, ujednoczeniu zasad prezentacji odzysków określonych w rachunku przepływów pieniężnych, a także technicznego rachunku ubezpieczeń.

Ponadto ustawodawca uzupełnił sformułowany w art. 79 ustawy o rachunkowości katalog czynów zabronionych podlegających sankcji karnej, a mianowicie sankcją taką zagrożone będzie także prowadzenie działalności usługowej w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych bez wymaganych uprawnień, bądź też bez wymaganego obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością.

Zmiana ustawy o rachunkowości będzie miała zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 2005 r.

Ustawa nowelizująca dokonuje również zmiany ustawy z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie. Zgodnie z brzmieniem dodawanego do art. 21 przepisu ust. 3, pierwsza kadencja Krajowej Komisji Nadzoru (jednego z organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów) trwać będzie 5 lat, kolejne zaś kadencje trwać będą 4 lata.

Nowelizacja wejdzie w życie dnia 1 stycznia 2005 r., z wyjątkiem zmiany dotyczącej przepisów o odpowiedzialności karnej, które wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

Uwagi szczegółowe

- 1) art. 1 pkt 2 zdanie wstępne – mając na uwadze poprawność techniczno-legislacyjną przepisu wskazane byłoby wprowadzenie poprawki w brzmieniu:
 - w art. 1 w pkt 2 w zdaniu wstępnym wyrazy "art. 3" zastępuje się wyrazami "art. 3 w";

- 2) art. 1 pkt 14 lit. b i c – w związku z nowym, nadanym ustawą nowelizującą, brzmieniem poz. II. pkt 2 części "Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie" i poz. II. pkt 2 części "Ogólny rachunek zysków i strat" rodzi się pytanie, czy celem ustawodawcy jest wyeliminowanie z tych punktów dotychczasowych podpunktów (wskazywały one rodzaje przychodów);

- 3) art. 1 pkt 14 lit. b i c - mając na względzie jednolite i konsekwentne formułowanie przepisów zmieniających w ramach jednej ustawy należałoby występujące w lit b i c wyrazy "poz. II.2." zastąpić wyrazami "w poz. II. pkt 2". Propozycja poprawki:
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. b i c wyrazy "poz. II.2." zastępuje się wyrazami "w poz. II. pkt 2";

- 4) art. 1 pkt 14 lit. d – zmierzając do ujednoczenia sposobu formułowania przepisów oraz nadania im poprawnego i nie budzącego wątpliwości brzmienia należałoby wprowadzić następujące poprawki:
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret pierwszym wyrazy "poz. A.I." zastępuje się wyrazami "w poz. A.I. w",
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret drugim wyrazy "poz. A.II." zastępuje się wyrazami "w poz. A.II. w",
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret trzecim wyrazy "po ppkt 1.6. poz. A.II. pkt 1" zastępuje się wyrazami "w poz. A.II. w pkt 1",
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret czwartym wyrazy "poz. B.I.2." zastępuje się wyrazami "w poz. B.I. pkt 2",
 - w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret piątym wyrazy "poz. B.I.4." zastępuje się wyrazami "w poz. B.I. pkt 4",

- w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret szóstym wyrazy "poz. B.II.2." zastępuje się wyrazami "w poz. B.II. pkt 2",
- w art. 1 w pkt 14 w lit. d w tiret siódmym wyrazy "poz. B.II.4." zastępuje się wyrazami "w poz. B.II. pkt 4";

5) art. 4 – mając na uwadze charakter przepisu art. 4, a mianowicie, że jest to przepis zmieniający, a także § 15 rozporządzenia z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej", który określa kolejność umieszczania w ustawie poszczególnych elementów (w tym poszczególnych rodzajów przepisów), należałoby dokonać zmiany polegającej na przeniesieniu dotychczasowego przepisu art. 4 przed art. 2. Zasady techniki prawodawczej (§ 15) stanowią, że przepisy zmieniające umieszcza się w ustawie przed przepisami przejściowymi (ew. przejściowymi i dostosowującymi) oraz przepisami o wejściu ustawy w życie. Artykuły 2 i 3 są przepisami przejściowymi, a więc zgodnie z powyższymi uwagami powinny znajdować się po wszystkich przepisach zmieniających. Należy rozważyć także zmianę brzmienia art. 4. Sposób sformułowania tego przepisu jest niezgodny z zasadami redagowania przepisów zmieniających, określonymi w wyżej wskazanym rozporządzeniu. Ponadto zmiany redakcyjnej wymaga nowelizowany art. 21 ust. 2 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, a mianowicie wyraz "organów" należy zastąpić wyrazem "organów". Propozycja poprawek:

- art. 4 otrzymuje brzmienie:

"Art. 4. W ustawie z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz.U. z 2001 r. Nr 31, poz. 359, z 2002 r. Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 62, poz. 557) w art. 21:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Kadencja organów, o których mowa w ust. 1 pkt 2-6, z zastrzeżeniem ust. 3, trwa 4 lata.",

2) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Pierwsza kadencja Krajowej Komisji Nadzoru trwa 5 lat.".",

- dotychczasowy art. 4 oznacza się jako art. 1a.

Opinię sporządził

Jakub Zabielski